

жекелеген атаулар түрін қарастыратын көптеген салалары тағы бар. Соның ішінде, бізге керегі – **топонимика**. Тіл білімінде бұл сала географиялық атауларды зерттеумен, олардың ерекшеліктерін анықтап, пайда болу тарихын, дамуын, белгілі бір сөздің, атаудың шығуына себеп болған алғашқы сөздің мағынасын ашып, талдаумен шұғылданады.

1920 жылғы 26 тамызға дейін біздің болашақ Уәлиханов ауданының жері Ақмола облысының құрамында болып келген еді. Оның территориясы Қойтас, Теке, Қарой, Николаев болыстарын қамтыды. Николаев болысы 1922 жылдан бастап Қарауыл болысы аталды. 1921 жылы 25 сәуірде Ақмола облысы, орталығы Қызылжар қаласы болған губернияға айналдырылды.

Ал бір жылдан кейін (1922 жыл 13 мамыр) Ақмола губерниясында бұрынғы уездерімен бірге жаңа Шарлақ уезі құрылды. Ол 1926 жылға дейін сақталды. Оның территориясында жоғарыда аталған болыстармен бірге 1923 жылы 13 наурызда құрылған Қызылту болысы да болды. Шарлақ уезі тарқатылғаннан кейін, Қызылту болысы Қызылжар округіне қарайтын болды. Бұдан сәл кейін Ақмола губерниясы Көкшетау уезіне қосылды [3, 10 б.].

Қазақ АССР-ы Орталық Атқару Комитетінің 1928 жылғы 17 қаңтарда өткізілген екінші сессиясында Қазақстанның әкімшілік-территориялық бөліну жобасы бекітілді. Осы күннен бастап Көкшетау уезді тарқатылды да, оның бір бөлігі жаңадан құрылған Петропавл округінің құрамына енді. Осы бөліктің ішінде Қызылту болысы да болды. Осы кезден бастап, 1928 жылғы 17 қаңтар біздің Қызылту ауданының құрылған күні болып есептеледі. Алғашқы кезде қазіргі Ақжар ауданының Талшық поселкесінің қасындағы Қулықөл ауылы аудан орталығы деп саналып келді. Мұнда тұрғын үйлердің де, кеңселердің де рөлін киіз үйлер атқарыпты. Кейіннен аудан орталығы Қондыбай ауылына, ал 1929 жылы шілде айында аудан орталығы Кішкенекөл жағасына көшірілді. Ауылда шымнан салынған жүз шақты үй болды. Көне көз қарттардың айтуы бойынша, онда 500-дей адам болған. Ол кезде аудан территориясы ұлан байтақ жерді алып жатты. Кейіннен Қызылту ауданынан Ленин, Ленинград, Валиханов аудандары отау тігіп, жеке шаңырақ көтерді. Қазақстанда коллективтендіру жүргізілген кезде аудан орталығында «Жаңалық» деп аталған колхоз құрылды. Онда 300 гектар жыртынды жер болды.

1934 жылы егін жақсы шығып ауыл шаруашылық артельдер құрылды. Мысалы, Құдантал ауылсоветіне Өрнек, Жанаталап, Энгельс колхоздары, Теке ауылсоветіне Жамбыл, Жұмысшы, Өндіріс, Талаптан, Ақтүйесай, Карл Маркс, Молотов, Калинин колхоздары кірді. Энгельс колхозы – қазіргі Ельтай, Жамбыл, Амангелді ауылы. Талапты – Бидайық, Молотов – Степной (Көбенсай), Сарыкөл ауылсоветіне (бұл 1935-1940 жылдары) Чапаев, Папанин, 5 декабрь, Большевик, 15-жылдық Қазақстан колхоздары кірді. Қызылту аудандық партия комитетінің 1938 жылғы 23 желтоқсандағы үшінші пленумының қаулысында сол уақытта ауданда 46 колхоз бар екені көрсетілген [3, 11 б.].

15-жылдық Қазақстан бертін Жасқайрат, Қайрат совхозы болды. Қулықөл ауылсоветі – Бестерек, Үлгілі, Ворошилов, Жаңажол, Айырық, қазіргі Колос – Қулықөл. Ұлы Отан соғысы басталғанға дейін, ауданда мемлекеттік банк, жинақ касса, аурухана, асхана, өнеркәсіп және азық-түлік магазиндері, почта, мектеп, диірмен, радио нүктелері болды. Егін көлемі 10 мың гектар, ал шабындық жер 54560 гектарға жеткізілді. Жаңадан 20 елді-мекен құрылып, аудан тұрғындарының көшпенділіктен отырықшылыққа көшу процесі толық аяқталды. 1935 жылға дейін аудан мектептерінде білім беру қазақ тілінде жүргізілді. 1936 жылдан бастап орыс тілі енгізіле бастады. 1944 жылы аудан орталығында оқуды орыс тілінде жүргізілетін класс ашылды. Онда орыс балаларымен бірге қазақ, неміс балалары да оқыды. 1946 жылғы территориялық-әкімшілік бөлінуден кейін, біздің аудан Көкшетау облысының құрамын кірді. Тың және